

ת"פ 50918/08-16 - מדינת ישראל נגד מוסא רשק

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 50918-08-16 מדינת ישראל נ' רשק

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד אור גבאי

המאשימה

נגד

מוסא רשק ע"י עו"ד מאהר חנא

הנאשם

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע בביצוע עבירות שונות על פקודת מס הכנסה וחוק מס ערך מוסף:

על פי עובדות האישום, בחודש פברואר שנת 2012 פתח הנאשם חנות למכירת טלפונים סלולריים, אך דיווח על כך לרשות המסים כלל עד ליום 21.2.13, לאחר שנערכה בחנות ביקורת ניהול ספרים.

הנאשם הגיש למס הכנסה את הדו"ח השנתי לשנת 2012 רק ביום 30.11.15, וכלל בו קניות בסכום כולל של 18,060 ש"ח, למרות שבפועל קניותיו היו בסכום כולל של לפחות 92,270 ש"ח.

הנאשם הגיש למס הכנסה את הדו"ח השנתי לשנת 2013 רק ביום 2.5.14, וכלל בו הכנסות בסכום כולל של 34,478 ש"ח, למרות שבפועל הכנסותיו היו בסכום כולל של לפחות 419,250 ש"ח. כמו כן הנאשם לא דיווח על קניות בסכום כולל של 141,200.

בכתב האישום יוחסו לנאשם עבירות של השמטת הכנסות, מסירת אמרה כוזבת, מרמה ותחבולה ואי ניהול פנקסים לפי פקודת מס הכנסה וכן מרמה ותחבולה, קיום פנקסים כוזבים ואי ניהול פנקסים לפי חוק מס ערך מוסף. הנאשם הודה בכל עובדות כתב האישום ובמרבית הוראות החיקוק העולות מהן, אך כפר בעבירות מרמה ותחבולה לפי חוק מס ערך מוסף ופקודת מס הכנסה אשר יוחסו לו.

בין הצדדים הוסכם, כי הנאשם יורשע בהוראות החיקוק בהן הודה והצדדים הגישו טיעונים משפטיים במחלוקת המשפטית שנתרה. לאחר שמיעת הצדדים זוכה הנאשם מעבירת מרמה ותחבולה לפי חוק מס ערך מוסף והורשע בעבירת מרמה ותחבולה לפי פקודת מס הכנסה (ר' נימוקי הכרעת הדין המשלימה מיום 15.1.18).

הטיעונים לעונש נדחו לצורך קבלת תסקיר שירות המבחן.

טענות הצדדים

עמוד 1

ב"כ המאשימה הפנה לחומרתן הכללית של עבירות המס ופגיעתן בערכים מוגנים שונים. ביחס למקרה שלפני הפנה לסכום ההכנסות הכולל שהנאשם נמנע מלדווח עליו, לתחכום שבמעשי הנאשם ולכך שהנאשם חדל ממעשיו רק כאשר נערכה ביקורת בחנותו. כמו כן הפנה לכך שהנאשם לא הסיר את מחדליו.

לאור אלה ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם הוא מאסר לתקופה שבין ששה חודשים ועד 14 חודש ועונשים נלווים ולאור נסיבותיו של הנאשם ביקש להשית עליו עונש של ששה חודשי מאסר לריצוי ממש.

ב"כ הנאשם טען, כי מעשי הנאשם התאפיינו בחוסר תחכום ומודעות, ולא הי הבהם יסוד של מרמה אקטיבית. עוד טען, כי אין מקום לגזור עונש אחיד על כל נאשם בעבירת מסים, אלא יש לבחון כל מקרה לגופו ולנסיבותיו. לאור אלה, ביקש להקל עם הנאשם ולהשית עליו מאסר שירוצה בעבודות שירות.

הנאשם ביקש לומר את המילה האחרונה. מדבריו עלה כי חקירתו החלה בשל חשד לעבירות רכוש, אך התברר כי אין בחשדות אלו מאומה, ובכל זאת הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירות המס. עוד אמר, כי הוא מבין שגה, ותלה שגיאתו בחוסר הבנה.

מתחם העונש

הנאשם פתח עסק, חנות הנמצאת ברחובה של עיר, מבלי שטרך להרשם כעוסק ומבלי לדווח על כך לרשויות כנדרש. רק בעקבות ביקורת של רשות המסים בחנות ראה הנאשם להרשם ולדווח על פעילותו - וגם אז עשה כן תוך השמטת הכנסות וקניות, ובאיחור ניכר. כפי שפרטתי בהכרעת הדין, השמטת דיווח על קניית מלאי, אשר לכאורה מגדילה את ההכנסה החייבת של הנישום, נועדה להתחמקות מתשלום מס אמת, שכן היא מאפשרת לא לדווח על הכנסות הנובעות ממכירת המלאי.

סך הכל לא דיווח הנאשם על הכנסות ועל קניות בסכום כולל של כ- 600,000 ש"ח לאורך תקופה של כשנה, על מנת להתחמק מתשלום מסים. מדובר במעשים חמורים, אשר מכל בחינה שקולים לשליחת יד לקופת הציבור

מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפתוי לבצען גדול וסיכויי התפיסה נמוכים. לפיכך יש מדיניות ענישה ראויה אמורה להרתיע נאשמים מבצוע עבירות דומות.

לענין הערכים המוגנים, ר' למשל 3641/06, צ'צ'קס נ' מדינת ישראל.

"בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור."

לעתים רבות מתיחסת החברה בסלחנות לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא.

המנעות תשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל ומכל בחינה שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. משכך, נקודת המוצא היא, כי יש לראות את עבריו המס ככל עבריו אחר שולח ידו ברכוש חברו - בהבדל שסיכויי תפיסתו של עבריו המסים נמוכים יותר ורווחיו לרוב גבוהים יותר מאלו של גנב "רגיל", והוא אף אינו משלם את מחיר ההוקעה החברתית אותו משלם עבריו רכוש אחר. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו.

ר' בהקשר זה רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה" (ראו בנוסף: רע"פ 74/13 חלילו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.4.2013); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.11.2013); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2012)).

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעייהן. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבותיו האישיות של העבריו יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 7964/13, יוחנן רבינשטיין נ' מדינת ישראל (פסקה 9):

חומרתן של עבירות המס נעוצה בפגיעתן הקשה בערך השוויון, העומד ביסוד חובת תשלום המס. ההתחמקות הבלתי חוקית מתשלום מס אמת, מגדילה את עול המס המוטל על אזרחי המדינה, והיא פוגעת בקופה הציבורית. אין צריך לומר, כי באותה שעה, המתחמק ממס נהנה משירותיה של המדינה, הממומנים מכיסיהם של אזרחים שומרי חוק. חומרה זו היא שהביאה למדיניות ענישה מחמירה הנלווית לעבירות המס, ובמסגרתה יש לבכר את האינטרס הציבורי על פני שיקולים הנוגעים לנסיבותיו האישיות של המבקש ולקשייו הכלכליים. ככלל, הרשעה בעבירות מס תגרוור אחריה הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה לצד הטלתו של קנס כספי, אשר נועד לפגוע בכדאיות הכלכלית של ביצוע העבירות.

ר' גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013) [פורסם בנבו] :

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל, רע"פ 2259/16, חנוכיב ופסיקה דומה רבה.

בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם אביא בחשבון את היקף הסכומים שהועלמו, משך התקופה בה נעברו העבירות ואת העובדה שהמעשים לא בוצעו בתחום רב. לפיכך המתחם שיקבע הוא מאסר, לתקופה שבין מספר חודשים לריצוי ממש ועד שנה וכן קנס כספי. בשל חומרת המעשים והצורך בהרתעה לא ניתן להשית בגין מעשים אלו מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירות

הנאשם יליד 1976, נשוי ואב לשניים, אינו עובד. מהנתונים שלפני עולה, כי אין לחובתו הרשעות קודמות.

הנאשם קיבל בפני שירות המבחן אחריות למעשיו, והסביר שנבעו מחוסר ארגון וכשלים בניהול העסק, ומרצונו לפרנס את משפחתו. השירות התרשם, כי ברקע המעשים טשטוש גבולות אצל הנאשם וחוסר מודעות למחיר הכרוך במעשים. לצד זאת התרשם השירות, כי אין לנאשם קווים עברייניים מושרשים וכי ההליך הביא להרתעתו.

אין מחלוקת כי הנאשם לא הסיר את מחדליו.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה כי מדובר בהרשעתו הראשונה.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שעד היום לא שילם את חוב המס. המדובר בנתון משמעותי בתיקי מס, שכן הבעת החרטה של עבריין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס.

גם אם אצא מהנחה שחוב המס לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם, אין הדבר מצדיק את אי הסרת המחדל. ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 217-218 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כיצד קביעת משפט השלום בקביעתו כי אתאי-הסרת המחדל מצידו

שלהמבקשיששקולכשיקולרלוונטילחומרה, ואיןלקבלאתהטיעוןכיאיןלנתון זהכלמשקל, אךבשלכךשאיןביכולתושלהמבקשלהסיראתמחדלו.

לאור האמור למעלה, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר בצידו הנמוך של המתחם, אשר ירוצה במתקן כליאה ממש.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. חמישה חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 1.7.18.
- ב. ששה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. שלושה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירה על חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 15,000 ש"ח או חודשיים מאסר תמורתו. הקנס יחולק ל- 15 תשלומים שווים. תשלום ראשון ישולם עד ליום 1.3.19 ויתר התשלומים עד הראשון בחודשים שלאחר מכן.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון שלשירותבתי הסוהר בטלפונים 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ח אייר תשע"ח, 03 מאי 2018, במעמד הצדדים.